बेतवाँसको फर्निचर उत्पादन गर्ने उद्योग

परिचय

मानिसको रहनसहन र जीवनस्तरको साथसाथै फर्निचरहरुको उपयोगिता र आवश्यकता बढ्दै जाने कुरा सर्वविदितै छ । सबै किसिमका उत्पादनमा नभए तापनि काठको फर्निचर, स्टीलका फर्निचर, बेट, बाँसका फर्निचरहरुमध्ये सबैभन्दा सस्तो फर्निचर बेत बाँसकै मान्नुपर्दछ ।

बेत, बाँसका फर्निचरहरु हल्का, आरामदायी हुनुका साथै होटल, लज तथा खुला ठाउँको समारोहमा जलपानको लागि प्रयोग योग्य मानिएको छ । यसको अतिरिक्त बेत बाँसबाट हस्तकलाका सजावट सामान, पार्टिसन, इजी चेयरहरुको लागि बढी महत्वपूर्ण छ । उच्च घरानामा बेतका फर्निचरहरु प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ । आजकल यस उद्योगलाई हस्तकला र श्रममूलक उद्योगको वर्गमा विशेष महत्व दिइएको छ । वेट, बाँसबाट वास्केट, कच्चाहरुको लागि कोक्रो लगायत जे जस्तो सामान पनि आवश्यकता अनुसारको डिजाईनमा बनाउन सकिने र मर्मत तथा सम्भार गर्न पनि सजिलो भएकोले हाल यस्ता उद्योग सविस्तार बढ्दै गएका छन् । बाँस हाम्रो देशको निभिन्न ठाउँमा पाइने, वेतका हकमा विदेशबाट झिकाई काम गर्न सकिने र वैदिक तथा साँस्कृतिक महत्व भएको कच्चा पदार्थ हुँदा यस उद्योगलाई आधुनिक मेशिन औजार प्रयोग गरि फर्निचर तथा अन्य सरसामान बनाउने हिसाबले प्रस्तुत स्कीम तर्जुमा गरिएको छ ।

विभिन्न प्रकारका बेत बाँसको फर्निचर उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरु, विद्युत शक्ति इन्धन, वार्षिक उत्पादन क्षमता, आदिका बारेमा उद्योग खोल्नु पूर्व जानकारी दिन खोजिएको छ । उद्योगीहरुले उत्पादनको प्रकृति हेरी यन्त्र वा उपकरण छान्न, तीनका इफिसियन्सी, उर्जा उपभोग र आर्थिक भारका बारेमा अग्रीम जानकारी समेत प्राप्त गर्न सक्छन् । आफूलाई आवश्यक पर्ने जनशक्ति, बैक बाट लिनु पर्ने ऋण तथा ब्याजका बारेमा, इन्सुरेन्स प्रिमियमका बारेमा सचेत रहन्छन ।

उद्योगलाई आवश्यक पर्ने वार्षिक स्थीर खर्च, चल खर्च तथा भैपरिआउने खर्च, वार्षिक आम्दानी नाफा नोक्सानीको आकलन समेत प्रस्तुत स्कीममा खुलाइ सम्पूर्ण उद्यमीहरुलाई सजिलो बनाइएको छ ।

अझै वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावका बारेमा जडान गर्नु पर्ने संयन्त्र तथा उद्योगी स्वयं वातावरण प्रति चनाखो र सक्रिय हुन अपनाउनु पर्ने तथ्य समेत यस स्कीममा उल्लेख गरिएको छ । यस स्कीमले उत्पादन प्रकृया, वातावरणीय पक्ष तथा रोकथामका उपायहरु, कामदारको स्वास्थ तथा सुरक्षा, तालीम र अग्नी तथा विद्युतीय आकस्मिक घटनाका बारेमा समेत समेटेको छ ।

बेत फर्निचर उत्पादन प्रकृयाः

पानीमा डुवाउने

वेतका सामानहरु तयार गर्न सर्वप्रथम वेतलाई पानी पोखरीमा केही दिनिसम्म डुबाई राख्ने ।

सफा गर्ने

त्यसमा नरमपना आएपछि गोलो वेतको आरव्लार्य चक्कुले सफा गरि के कस्तो साइज तथा डिजाइनको सामान बनाउने हो,

फर्निचर निर्माण गर्ने

सोही अनुसार गोलो वेत वाङ्गो टिङ्गो साइजमा मिलाई स्लिपटिङ्ग मेशिनले एकनास गरि मिलाइ चेप्टो वेतले ठाउँ ठाउँमा बाँधी मेच, दराज तथा टेबुल तयार गरिन्छ ।

ताप दिई साइजमा ल्याउने,

तयारी मालमा कडापन ल्याउन ठाउँठाउँमा ब्लो ल्याम्पले ताप दिइन्छ।

रंग लगाउने

माग अनुसारको पालिस तथा रङ्गरोगन गरी बिक्रीयोग्य सामान तयार गरिन्छ ।

बाँसको फर्निचर उत्पादन प्रकृया

कटिङ्ग

बाँसलाई साइज अनुसार कटीङ्ग मेशिनले काटिनछ ।

सफा गर्ने

बाँसभित्र तथा बाहिर रहेका गाँठोलार्य आउटर ज्वाइन्ट सेभिङ्ग मेशिन र इनर ज्वाइन रिमुभर मेशिनले सफा गरि खस्रोपनालई स्लिपटिङ्ग मेशिन प्रयोग गरि साइज अनुसारको चेप्टो पातलो आदि बनाईन्छ ।

सिधा गर्ने

यदि निक्कै चेप्टो बाँसको आवश्यकता भएमा स्ट्रेट ड्इङ्ग मेशिन प्रयोग गरिन्छ । वेत तथा बाँसका फर्निचर उत्पादन गर्न विभिन्न साइजको वेत तथा चेप्टो बाँसको नितान्ट आवश्यकता पर्ने हुनाले विभिन्न किसिमका मेशिन औजारहरु आवश्यक पर्दछन् ।

फर्निचर निर्माण

वेत तथा बाँसका सामानहरुलाई विभिन्न साइजमा ल्याइसकेपछि बजारको माग अनुसार बाँस बाट बनेका फर्निचरहरु तयार गरिन्छ ।

बेत बांसको सामान उत्पादन प्रकृया प्रवाह

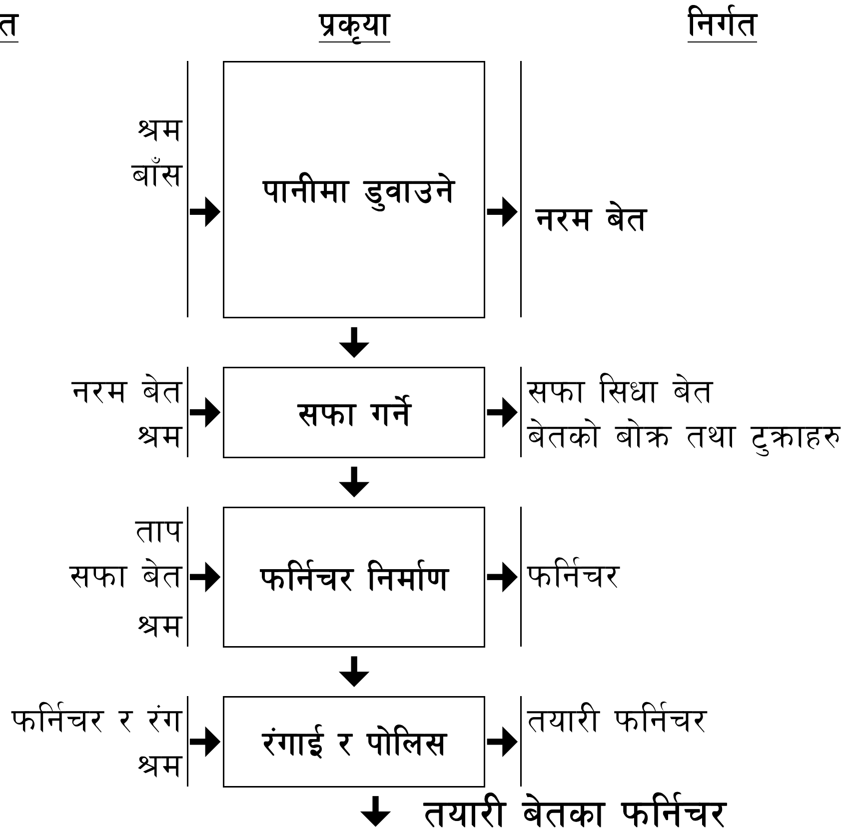

बाँसको फर्निचर उत्पादन प्रकृया प्रवाह

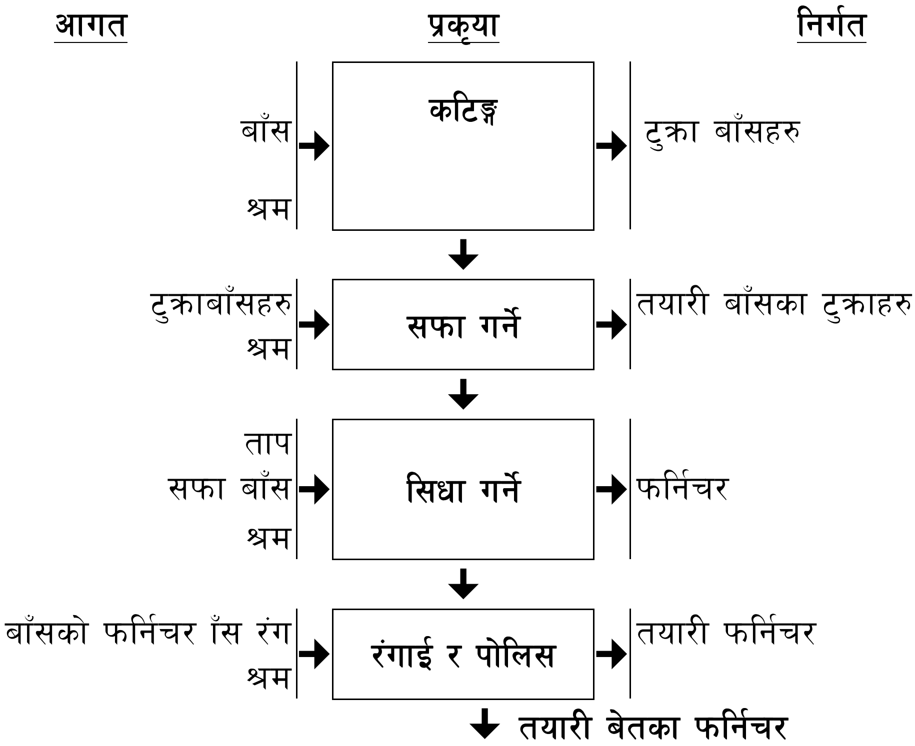

वातावरणीय पक्ष

प्रदुषणको किसिम

प्रस्तुत उद्योगबाट खास गरी निम्नानुसारको खेर पदार्थको निस्काशन वा प्रदुषणबाट वातावरणमा असर पार्न सक्ने देखिन्छ ।

सि.नं.	प्रदुषणको किसिम	निश्कासन हुने बस्तुहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	बाँस र बेतको टुक्राहरु, बोक्राहरु
२	तरल खेर पदार्थ	तरल खेर पदार्थ निस्कदैन
३	ध्वनी प्रदुषण	प्वाल पार्ने तथा फिटिङ्ग प्रकृयामा केही मात्रामा ध्वनी उत्पन्न हुने हुन्छ ।
४	वायु प्रदुषण	गन्ध आउदैन

रोकथामका उपायहरु

सि.नं.	प्रदुषणको किसिम	रोकथामका उपायहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	बेत र बाँसको स्क्रापलाई विक्री गर्न सकिन्छ
२	तरल खेर पदार्थ	
३	ध्वनी प्रदुषण	उत्पादनको क्रममा निश्कने आवाजबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न निम्नानुसारको ब्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ । ➢ मेशिन जडान गर्दा फाउण्डेशन मजबुत गरी कम्पन कम गर्नु पर्छ । ➢ मेसिनमा ग्रीज लुब्रिकेन्टहरु लगाइ आवाज कम गर्नु पर्छ ।

		➢ कामदारहरुलाई एअर प्लग र अन्य सुरक्षात्मक उपकरणहरु को ब्यबस्था गर्नु पर्छ । ➢ ध्वनी प्रदुषणका कारक मेशिनहरुलाई सेड भित्रमात्र संचालन गर्नु पर्छ ।
४	वायु प्रदुषण	वायु प्रदुषण छैन, गन्ध आउदैन

सरसफाई

उद्योगबाट निस्कने खेर जाने ठोस पर्दाथ बेत र बाँसको धूलो धुलो हुन । कारखाना मेशिनहरु सरसफाई गरी बेला बेलामा मर्मत सम्भार गर्नु पर्छ । साथै निम्न आचार संहिता अपनाउनु पर्दछ

- Good House Keeping Practice अपनाउनु पर्छ ।
- सकेसम्म बास तथा वेतका टुक्राहरुलाई भईंमा छरिनबाट रोक्नु पर्छ ।

कामदारहरुको स्वास्थ्य र सुरक्षा

कामदारहरुको स्वाास्थ्य सुरक्षाको लागी प्राथमिक उपचारको व्यवस्था गर्नु पर्छ । मास्क, पन्जा जस्ता स्वास्थ्य सुरक्षाका साधनहरु उपलब्ध गराउनु पर्ने हुन्छ । कामदारहरुको स्वास्थ्य उपचारको लागि समय समयमा स्वास्थ्य परिक्षणको ब्यबस्था गर्नु पर्छ ।

ध्वनी प्रदुषण:

मेशिन जडान गर्दा फाउण्डेशन मजबुत गर्नु पर्छ । जसले गर्दा मेशिन सचालन गर्दा कम्पन्न कम हुन्छ । मेसिनमा ग्रीज लुव्रिकेन्टहरु लगाई कम आवाज निस्कने बनाउन सकिन्छ । कामदारहरुलाई एअर प्लग र अन्य सुरक्षात्मक उपकरणहरु को ब्यबस्था गर्न पर्ने हुन्छ । ध्वनी प्रदुषणका कारक मेशिनहरुलाई छुट्टै कोठा भित्रमात्र संचालन गर्नु पर्छ ।

ट्रेनिङ्ग:

कामदारहरुलाई आवश्यकता अनुसारको कामको तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्छ ।

अग्नी तथा विधुतिय आकस्मिक घटनाः

अग्नी नियन्त्रण गर्न अग्नि निवारक सिलिण्डर कारखानामा राख्न प्राथमिकता दिनु पर्छ । विद्युतिय तार जडानमा विषेश होसियारी अपनाउनु पर्छ ।